

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 200/2012-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. apríla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Z. Z., P., zastúpenej JUDr. J. B., ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Cob/349/2010-391 zo 17. mája 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Z. Z. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2011 doručená sťažnosť JUDr. Z. Z., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej JUDr. J. B., ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Cob/349/2010-391 zo 17. mája 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že obchodná spoločnosť A., spol. s r. o. (ďalej len „klient“), uzatvorila 5. mája 2000 zmluvu o úvere s P., a. s., na základe ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 25 000 000 Sk.

Klient požiadal o predčasné splatenie úveru, na základe čoho mu banka vystavila potvrdenie z 9. mája 2001, podľa ktorého za predčasné splatenie mu bude účtovať poplatok vo výške 4 % z predčasne splatenej istiny podľa sadzovníka poplatkov platného v čase predčasného splatenia. Tento poplatok banka znížila na základe výnimky na 2 % z predčasne splatenej istiny.

Dňa 16. mája 2001 doručil klient banke oznámenie, podľa ktorého neuznáva poplatok za predčasné splatenie úveru z dôvodu, že bol jednostranne stanovený po uzatvorení zmluvy o úvere a je v rozpore s čl. 6.2 a 8.4 tejto zmluvy. Klient zároveň v oznámení uviedol, že poplatok za predčasné splatenie vo výške 435 600 Sk banke platí kvôli potvrdeniu pre účely zrušenia záložného práva v katastri nehnuteľností. Následne klient splatil úver v celosti – istinu vo výške 21 780 000 Sk, úrok vo výške 132 671,40 Sk a poplatok za predčasné splatenie úveru vo výške 435 600 Sk.

Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uvádza:

„Žalobou zo dňa 09. 07. 2002, podanou na Okresný súd Bratislava I, sa Klient domáhal od Banky zaplata sumy 435.600,- EUR s 18% úrokom z omeškania titulom bezdôvodného obohatenia.

V priebehu konania Klient postúpil pohľadávku uplatnenú žalobou na J. S., zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 17. 11. 2002 a J. S. postúpil túto pohľadávku zmluvou o postúpení pohľadávky zo dňa 31. 01. 2008 na sťažovateľku. ...

Banka v priebehu konania zmenila obchodné meno z pôvodného P., a.s. na D., a. s. ...“

V predmetnej veci rozhodol Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 30 Cb/92/2005-312 z 28. júna 2010 tak, že zastavil konanie v časti úroku z omeškania vo výške 0,4 % zo sumy 14 459,27 €, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a odporcovi – D., a. s. (ďalej len „odporca“), nepriznal náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob/349/2010-391 zo 17. mája 2011 tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu.

„Postup Okresného súdu Bratislava I a Krajského súdu v Bratislave bol neústavný, pretože všeobecné súdy neprimerane zaťažili sťažovateľku dôkazným bremenom, ústavne nekonformným spôsobom interpretovali § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a tento postup zasiahol do sťažovateľkinho základného práva na spravodlivý súdny proces. ...

Sťažovateľka aj jej právni predchodcovia počas celého súdneho sporu tvrdili, že obsah sadzobníka poplatkov účinného v čase predčasného splatenia úveru im nie je a nikdy nebol známy a týmto sadzobníkom nikdy nedisponovali.

Sťažovateľka má zato, že súdnom konaní sa preukázalo, že sadzobník poplatkov nebol v čase uzatvorenia Zmluvy pripojený k zmluve a Klientovi nebol pri uzavretí Zmluvy ani odovzdaný. Ako vyplynulo z vyjadrení sťažovateľky a bolo potvrdené aj v súdnom konaní, sťažovateľka ani jej právni predchodcovia sadzobník poplatkov platný v čase uzavretia Zmluvy nikdy nemali vo svojej dispozícii.

Sadzobník poplatkov platný v čase uzavretia Zmluvy je dôkaz, ktorým disponoval iba odporca, ktorý ho podľa svojho vlastného vyjadrenia v priebehu súdneho konania zničil a v súčasnosti už nearchivuje. Sťažovateľka nikdy nedisponovala a v priebehu dokazovania ani nemala možnosť zaobstarať si požadovaný sadzobník poplatkov. O tejto skutočnosti vedeli účastníci konania ako aj vo veci konajúci súd. Vo veci konajúci súd napriek tejto vedomosti šikanózne vyžadoval od sťažovateľky predloženie tohto dôkazu, pričom jeho nepredloženie pripísal súd na ťarchu sťažovateľky.

Na základe vyššie uvedeného má sťažovateľka za to, že súd pristupoval k dokazovaniu príliš formalisticky a vyžadoval od sťažovateľky..., aby predložila dôkazy, ktorými mohol disponovať iba odporca. Odporca pritom rozhodujúci dôkaz podľa vlastného vyjadrenia v priebehu súdneho konania zničil. ...

Sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že Odporcu v konaní nikdy nepoprel tvrdenia sťažovateľky, že sadzobník poplatkov je vydávaný na základe jednostranného prejavu vôle Odporcu. Sťažovateľka preto považuje skutočnosť, že sadzobník poplatkov účinný v čase predčasného splatenia úveru bol vydaný na základe jednostranného prejavu vôle Odporcu za nespornú medzi účastníkmi konania. ...

Sťažovateľka má za to, že všeobecné súdy nad mieru vyžadovanú v ustanovení § 120 ods. 1 OSP zaťažili sťažovateľku dôkazným bremenom, keď od nej vyžadovali preukazovanie aj tých skutočností, ktoré medzi účastníkmi konania neboli sporné. Týmto postupom všeobecné súdy odopreli sťažovateľke právo na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

V konaní bolo medzi sťažovateľkou a odporcom sporné, či bol Klientovi v čase uzatvorenia Zmluvy aktuálny sadzobník poplatkov predložený, či bol Klient so sadzobníkom poplatkov oboznámený, a či bol sadzobník poplatkov zverejnený v priestoroch Banky. ...

V konaní nie je možné vykonať negatívny dôkaz o neexistencii nejakého predmetu alebo neuskutočnení nejakej situácie.

Je v súlade so základnými pravidlami logiky, že ak je uskutočnenie nejakej situácie medzi stranami sporné, dôkazné bremeno sa presúva na toho účastníka konania, ktorý tvrdí, že situácia sa uskutočnila. Uvedené pravidlo je primerané aplikovať najmä v prípade, ak neuskutočnenie tejto situácie nie je možné preukázať.

Sťažovateľka je schopná preukázať len to, čo sa stalo a čo existovalo. Sťažovateľke a ani jej právnym predchodcom nebol sadzobník poplatkov poskytnutý, tento nebol urobený súčasťou Zmluvy. Dôkaz o tejto skutočnosti jednoznačne vyplýva z ustanovenia Článku 9, bod 9.3 Zmluvy...

Nie je možné a logické, aby bola v konaní sťažovateľka... zaťažená dôkazným bremenom vyvracania nepodložených tvrdení odporcu. ... Sťažovateľka má zato, že takýmto postupom všeobecné súdy porušili ustanovenia § 120 ods. 1 a nasl. OSP a upreli sťažovateľke právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces.“

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti namieta, že konajúce súdy vychádzali vo svojich rozsudkoch z dôkazu, ktorý bol získaný nezákonným spôsobom. Výsluch svedka – Ing. J. G., zamestnanca odporcu, ktorý dojednával zmluvu o úvere s klientom, podľa sťažovateľky

bol v rozpore s § 89 a nasl. zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“), ktorý upravuje bankové tajomstvo. Sťažovateľka ďalej namieta, že okresný súd vykonal výsluch uvedeného svedka bez toho, aby ho štatutárny orgán odporcu predtým zbavil povinnosti mlčanlivosti, čím bolo porušený § 124 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 93 ods. 1 zákona o bankách. Tohto svedka považovala sťažovateľka za nedôveryhodného z dôvodu, že svedok mal byť pred pojednávaním usmerňovaný právnu zástupkyňou odporcu o tom, ako má vypovedať, a tiež pre jeho pracovnoprávny vzťah k odporcovi, ktorý ho musel viesť k účelovej výpovedi.

Sťažovateľka namieta, že konajúce súdy sa s jej námietkami týkajúcimi sa výsluchu svedka nijako prípadne nedostatočne vysporiadali.

„Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti jednoznačne vyplýva záver, že dôkaz vykonaný výsluchom Svedka Ing. J. G. dňa 08. 03. 2010 bol vykonaný a vyhodnotený v rozpore s ustanovením § 124 OSP a § 91 ods. 1 zákona o bankách...“

Podľa názoru Sťažovateľky namietaným a vyššie opísaným postupom všeobecných súdov došlo k porušeniu § 120 a nasl. OSP a práva sťažovateľky na súdnu ochranu...“

K porušeniu sťažovateľkou uvedených základných práv podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru malo dôjsť aj tým, že konajúce súdy nedostatočne odôvodnili svoje závery týkajúce sa právnej povahy sadzobníka poplatkov. Podľa sťažovateľky sadzobník poplatkov je potrebné považovať za inú obchodnú podmienku podľa § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka, čo vyplýva aj z § 11 ods. 1 zákona o bankách, ktorá musela byť klientovi „v čase uzatvorenia zmluvy známa, tento s ňou musí vyjadriť svoj výslovný súhlas a musí byť k návrhu zmluvy priložená a tak tvoriť neoddeliteľnú súčasť zmluvy. ...“

Sťažovateľka má zato, že v danom prípade bolo potrebné posúdiť právnu povahu sadzobníka poplatkov a jeho záväznosť pre zmluvné strany Zmluvy v súlade s celkom jednoznačnou právnou interpretáciou rozhodujúcich noriem uvedených sťažovateľkou. V prípade, že by sa všeobecné súdy nestotožnili s právnou argumentáciou sťažovateľky, boli povinné sa s ňou vysporiadať a v rozsudkoch sťažovateľke dostatočne zrozumiteľne odôvodniť, prečo považujú túto právnou argumentáciu za nesprávnu.

Všeobecné súdy sa právnou argumentáciou sťažovateľky nevysporiadali a bližšie sa ňou nezaoberali. Z rozsudkov všeobecných súdov nevyplýva, prečo považovali právnú argumentáciu sťažovateľky, týkajúcu sa právnej povahy a záväznosti sadzobníka poplatkov, za nesprávnu.

Podľa zaužívanej právnej praxe k právu na spravodlivý súdny proces patrí nepochybne aj právo na riadne a logické odôvodnenie rozhodnutia. Za takéto odôvodnenie nemožno považovať také odôvodnenie, v ktorom sa súd nevyjadril ku všetkým relevantným právnym argumentom sťažovateľky.“

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tvrdí, že konajúce súdy svojím postupom porušili aj princíp právnej istoty, princíp nestrannosti a objektivity postupu súdu a princíp rovnosti zbraní. K porušeniam týchto princípov došlo v sťažnosti uvedeným postupom konajúcich súdov, ktoré „v súdnom konaní nezohľadnili právnú úpravu týkajúcu sa najmä bankového tajomstva, povinnosti mlčanlivosti zamestnanca banky, hodnotenia výpovede svedka a povinnosti súdu náležite odôvodniť súdne rozhodnutie, tak ako sťažovateľka podrobnejšie popísala v predchádzajúcom texte tejto sťažnosti.

... v prípade namietanom touto sťažnosťou bola sťažovateľka zavineným postupom Krajského súdu... a Okresného súdu... postavená do podstatne nevýhodnejšej situácie než Odporca. ... najmä tým, že súd vykonal a vyhodnotil dôkaz - výpoveď Svedka, hoci tento dôkaz bol získaný v rozpore s viacerými zákonnými ustanoveniami a taktiež nemohlo ísť o nestrannú a nezaujatú výpoveď. ... aj tým, že ju v konaní neprimerane zaťažovali dôkazným bremenom.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 17. 05. 2011, sp. zn. 2Cob/349/2010-391 porušil právo sťažovateľky domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo Sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. *Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 17. 05. 2011, sp. zn. 2Cob/349/2010-391 sa zrušuje v celom rozsahu a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.*

Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť do rúk právneho zástupcu sťažovateľky... náhradu trov konania v sume 311,22 eur, a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto uznesenia.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno

považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska

neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V sťažnosti sťažovateľka namietala porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v namietanom konaní a jeho rozsudkom zo 17. mája 2011.

Krajský súd v odôvodnení namietaného rozsudku zo 17. mája 2011 konštatoval, že sa v celom rozsahu stotožňuje so zisteným skutkovým stavom a právnym posúdením okresným súdom, keď žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol ako bezdôvodnú. Na doplnenie správnosti rozsudku okresného súdu krajský súd uviedol:

«Navrhovateľ sa podanou žalobou a v odvolaní domáha zaplatenia sumy 14.459,27 EUR s príslušenstvom na tom základe, že odporca prijal od pôvodného dlžníka neoprávnene peňažné plnenie zodpovedajúce poplatku za predčasné splatenie úveru.

Základnou otázkou je posúdenie, či takýto poplatok bol súčasťou úverovej zmluvy č. 10/043/2000 zo dňa 05. 05. 2000.

Podľa bodu 2.2. zmluvy, banke patrí za vypracovanie úverovej dokumentácie jednorazový poplatok vo výške určenej sadzobníkom poplatkov, predstavujúci čiastku 50.000,- Sk. Banka je oprávnená v súlade s touto zmluvou a zmluvami na ňu nadväzujúcimi, spoplatniť jednotlivé úkony v zmysle jej sadzobníka poplatkov, ktorý je platný v deň vykonania úkonu alebo v deň, kedy nastane príslušná skutočnosť.

Podľa bodu 3. zmluvy, sadzobník poplatkov je oficiálny dokument banky s uvedením všetkých druhov poplatkov a ich výšky, ktoré banka za svoje služby účtuje klientom.

Podľa bodu 4.4.5. zmluvy, poplatky prináležia banke v zmysle aktuálneho sadzobníka poplatkov a podľa bodu 2.2. tejto zmluvy.

Podľa bodu 6.2. zmluvy, klient môže predčasne splatiť celý svoj dlh alebo jeho časť, a to na základe žiadosti na vykonanie predčasnej splátky.

Z vyššie citovaných ustanovení zmluvy o termínovanom úvere vyplýva, že účastníci si v nej jasne dohodli spoplatnenie jednotlivých úkonov a skutočností v zmysle sadzobníka poplatkov banky, platného v deň vykonania úkonu alebo v deň, kedy nastane príslušná skutočnosť.

Navrhovateľ, resp. jeho právny predchodca, ktorý zmluvu podpísal, bol oboznámený s týmto oprávnením banky, o čom svedčí výpoveď svedka Ing. G., navrhnutého samotným navrhovateľom, ktorý bol písomne poverený (Poverenie zo dňa 15. 11. 2006) ku konaniu pred súdmi vo všetkých právnych úkonoch, teda aj vypovedať o záležitostiach klienta, ktoré sú inak bankovým tajomstvom.

Spoplatnenie jednotlivých úkonov bankou bolo dojednané zmluvnými stranami priamo v zmluve o termínovanom úvere zo dňa 05. 05. 2000, navrhovateľ svojím podpisom zmluvy potvrdil, že súhlasí so spoplatnením podľa sadzobníka, aktuálneho v čase vykonania úkonu alebo v deň, keď nastane príslušná skutočnosť.

V čase predčasného splatenia úveru (dňa 16. 05. 2001) sadzobník poplatkov, platný odo dňa 01. 04. 2001, v časti III. Obchodné služby - Úverové produkty, bod 6. stanovil poplatok za predčasnú splátku úveru u podnikateľskej klientely vo výške 4 % jednorazovo z hodnoty predčasne splatenej sumy. Rovnaká výška poplatku bola stanovená i v sadzobníku, platnom odo dňa 01. 02. 2001.

Tvrdenia navrhovateľa, že nebol oboznámený so sadzobníkom poplatkov v čase uzavretia zmluvy dňa 05. 05. 2000, v konaní neboli preukázané.

Podľa § 273 ods. 1 Obch. zák., časť obsahu zmluvy možno určiť aj odkazom na všeobecné obchodné podmienky vypracované odbornými alebo záujmovými organizáciami alebo odkazom na iné obchodné podmienky, ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvou známe alebo k návrhu pripojené.

Podľa § 273 ods. 2, odchylné dojednania v zmluve majú prednosť pred znením obchodných podmienok uvedených v odseku 1.

S poukazom na obsah predmetnej úverovej zmluvy je podľa názoru odvolacieho súdu jednoznačné, že sadzobník poplatkov ako „obchodná podmienka“ v zmysle § 273 ods. 1, 2 Obch. zák., sa stal súčasťou zmluvy, pretože v zmluve bol na neho odkaz (bod 2.2., bod 4.4.5.) a navrhovateľ s ním vyjadril pri podpise zmluvy súhlas. Sadzobník poplatkov ako obchodná podmienka bol navyše klientom bánk všeobecne známy, keďže banky boli v zmysle zákona č. 21/1992 Zb. o bankách povinné informovať vo svojich prevádzkových priestoroch aj o cenách poskytovaných služieb, pričom v čase predčasného splatenia úveru navrhovateľom mu bola výška poplatku známa.

Odvolaací súd poukazuje i na skutočnosť, že poplatok za predčasné splatenie úveru nemožno považovať za sankciu, ale za istý kompenzačný poplatok banky ako veriteľa. Uplatnenie si poplatku za predčasné splatenie úveru je v oblasti úverov, poskytovaných bankami, zaužívaná prax a zvyklosť. Svedčia o tom odporcom predložené sadzobníky, ako aj skutočnosť, že právo veriteľa požadovať takýto kompenzačný poplatok bol zakotvený neskôr v zákonoch o ochrane spotrebiteľa (§ 16 zákona č. 129/2010 Z. z., § 6 zákona č. 258/2001 Z. z.) s tým, že bola stanovená aj výška, resp. spôsob výpočtu tohto poplatku.

Je teda nepochybné, že odporcovi vznikol zmluvný a zákonný nárok na poplatok za predčasné splatenie úveru, pričom jeho výška - 2 % z predčasne splatenej istiny, ktorá bola na základe výnimky znížená zo 4 %, nie je neprimeraná a nie je v rozpore s § 265 Obch. zák.»

Ústavný súd pri preskúvaní namietaného rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu č. k. 30 Cb/92/2005-311 z 28. júna 2010, ktorým okresný súd žalobu sťažovateľky zamietol. V odôvodnení svojho rozsudku sa okresný súd pred právnym posúdením veci zaoberal námietkou sťažovateľky k prípustnosti svedka – Ing. J. G., pričom uviedol:

„Po vypočutí svedka navrhovateľ žiadal, aby súd výpoveď svedka nepovažoval za hodnovernú z dôvodu, že svedok je stále zamestnancom odporcu, že vo výpovedi sa snažil obhájiť to čo sa dialo medzi štyrmi očami a zástupkyňa navrhovateľa pred pojednávaním diskutovala so svedkom, pričom svedok si nepamätal žiadne konkrétne skutočnosti s uzatváraním zmluvy. Následne ďalej navrhovateľ namietal, že pri výsluchu svedka došlo k porušeniu bankového tajomstva, s cieľom poškodenia záujmov navrhovateľa, keď si banka

nevyžiadala písomný súhlas klienta a nebolo dodržané ust. § 91 zákona o bankách. Výsluch svedka podľa navrhovateľa, je v rozpore so všeobecnými právnymi predpismi, nakoľko došlo k porušeniu bankového tajomstva a ako dôkaz je neprípustný a bez akýchkoľvek právnych účinkov.

K námietkam navrhovateľa ohľadne diskusie zástupkyne odporcu so svedkom, zástupkyňa odporcu poukázala na skutočnosť, že svedok vypovedal na návrh navrhovateľa a čo sa týka diskusie medzi ňou a svedkom pred pojednávacou sieňou, oboznámila svedka o aký prípad ide a k akým okolnostiam bude svedok vypovedať a to v tých intenciách ako samostatného svedka oboznámil pred vypočutím súd.

Súd sa zaoberal námietkou navrhovateľa ohľadne neprípustnosti výpovede svedka z dôvodu porušenia bankového tajomstva klienta a dospel k záveru, že námietka navrhovateľa v danom smere je nedôvodná. ...

V danom prípade klientom banky bola spoločnosť A., spol. s. r. o. a táto bola nositeľom práv a povinností klienta v zmysle zákona o bankách. Spoločnosť A., spol. s. r. o. vznikla zápisom do obchodného registra dňom 19. 03. 1993 a zanikla výmazom z obchodného registra dňom 06. 10. 2009, kedy prestala byť nositeľom práv a povinností a preto ani nemohli byť porušené jej práva na ochranu bankového tajomstva, keďže nebola nositeľom už žiadneho práva.

Súd preto rozhodol, že výpoveď svedka je prípustná a vyhodnotil ju ako dôkaz s ostatnými vykonanými dôkazmi. “

Okresný súd následne vo svojom rozsudku právne posúdil zistený skutkový stav:

„Na základe vykonaného dokazovania a vyššie uvedení skutočnosti súd mal v konaní za preukázané, že medzi odporcom ako bankou a spoločnosťou A., spol. s. r. o. ako klientom bola uzavretá platná zmluva o termínovanom úvere. Odporca pri predčasnom splatení úveru postupoval v súlade s čl. 6 bod 6.2., keď na základe písomnej žiadosti klienta predčasne splatíť dlh, vykonal predčasnú úhradu do piatich pracovných dní po doručení žiadosti, na základe čoho mu v zmysle čl. 2 bod 2.2. zmluvy vzniklo pravo spoplatniť tento úkon podľa sadzobníka poplatkov platného v deň vykonania úkonu, t. j. sadzobníka poplatkov platného od 01. 04. 2001 vo výške 4 % z predčasne splatenej istiny úveru, pričom

odporca na základe udelenej výnimky vyúčtoval klientovi poplatok len vo výške 2 % z predčasne splatenej istiny.

Tvrdenia navrhovateľa, že poplatok za predčasné splatenie úveruje v rozpore s čl. 6.2. a 8.4. je nedôvodné. Čl. 6 bod 6.2. upravuje možnosť predčasne splatiť úver, to však neznamena, že neplatia podmienky poskytovania úveru dohodnuté v zmluve konkrétne v čl. 2 bod 2.2. a čl. 4 bod..4.4.5.

Čo sa týka námietok k čl. 8 bod 8.4. tento bod zmluvy sa týka úrokových sadziieb a nie poplatkov banky v zmysle sadzobníka poplatkov.

Ďalšie tvrdenia navrhovateľa, že, klientovi v čase uzavretia zmluvy nebol predložený aktuálny sadzobník poplatkov, že klient so SP nebol oboznámený, že nebol zverejnený v priestoroch banky a že bol jednostranne zmenený bez súhlasu klienta, navrhovateľ v konaní ničím nepreukázal.

Z výpovede svedka mal súd preukázané, že klienta pred uzavretím zmluvy riadne oboznámil tak s obsahom zmluvy ako aj so sadzobníkom poplatkov a že aj sadzobník poplatkov platný v čase uzavretia zmluvy obsahoval poplatok za predčasné splatenie dlhu a klient nemal žiadne výhrady tak k samotnej zmluve ako aj k sadzobníku poplatkov.

Navrhovateľ v konaní nepreukázal, že došlo k jednostrannej zmene sadzobníka poplatkov v časti poplatkov za predčasné splatenie dlhu, bez súhlasu klienta, keď nepredložil sadzobník poplatkov platný v čase uzavretia zmluvy z ktorého by bolo zrejmé, že v čase uzavretia zmluvy sadzobník poplatkov takýto spoplatnený úkon neobsahoval, taktiež navrhovateľ nepredložil nesúhlas klienta adresovaný banke so sadzobníkom poplatkov platným od 01. 04. 2001 v čase jeho prijatia a zverejnenia.

Súd mal za to, že navrhovateľ v konaní neunesol dôkazné bremeno svojich tvrdení a že odporca postupoval v súlade s platne uzavretou zmluvou.

Na základe uvedených skutočností súd žalobu navrhovateľa ako nedôvodnú zamietol a v späťvzatej časti úroku z omeškania konanie zastavil v súlade s úst. § 96 ods. 1 O. s. p. “

Základom argumentácie sťažovateľky je jej nesúhlas s právnym názorom krajského súdu ako odvolacieho súdu a okresného súdu ako súdu prvého stupňa. Sťažovateľka v sťažnosti namieta vyhodnotenie svedeckej výpovede Ing. J. G. a to, že ju okresný súd zaťažil dôkazným bremenom týkajúcim sa skutočností, ktoré podľa nej mal preukazovať

odporca. Sťažovateľka tiež namieta, že konajúce súdy sa nevysporiadali, prípadne sa nedostatočne vysporiadali s jej námietkami a argumentáciou, napr. čo sa týka právnej povahy sadzobníka poplatkov.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že tento sa stotožnil so skutkovým stavom tak, ako ho zistil okresný súd, a tiež s jeho právnym posúdením. Na zdôraznenie správnosti tohto rozsudku uviedol ďalšie dôvody. Poukázal na to, že rozhodujúcou otázkou je to, či poplatok za predčasné splatenie bol súčasťou zmluvy o úvere č. 10/043/2000 z 5. mája 2000. Poukázal na bod 2.2 tejto zmluvy s tým, že osobitne zdôraznil druhú vetu tohto bodu (*„Banka je oprávnená v súlade s touto zmluvou a zmluvami na ňu nadväzujúcimi, spoplatniť jednotlivé úkony v zmysle sadzobníka poplatkov, ktorý je platný v deň vykonania úkonu alebo v deň, kedy nastane príslušná skutočnosť.“*). Krajský súd z čl. 2.2 zmluvy o úvere z 5. mája 2000 dospel k záveru, že účastníci zmluvy si priamo v zmluve dojednali spoplatnenie jednotlivých úkonov, a to v zmysle sadzobníka poplatkov banky platného v deň, kedy bol úkon vykonaný, prípadne v deň, kedy nastane príslušná skutočnosť. Následne poukázal na sadzobník poplatkov platný od 1. apríla 2001, teda platný v čase predčasného splatenia úveru (16. mája 2001) s tým, že tento stanovil poplatok za predčasné splatenie úveru u podnikateľskej klientely 4 % z hodnoty predčasne splatenej sumy. Krajský súd následne právne posúdil sadzobník poplatkov banky ako obchodnú podmienku v zmysle § 273 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka s tým, že sadzobník sa stal súčasťou zmluvy tým, že bol na neho v zmluve odkaz a právny predchodca sťažovateľky s ním vyjadril pri podpise zmluvy súhlas.

Ústavný súd považuje túto argumentáciu krajského súdu za rozhodujúcu a podstatnú v predmetnej veci, pričom závery, ktoré krajský súd v rámci tejto argumentácie uviedol, sú logické, vyplývajú z príslušných článkov zmluvy o úvere z 5. mája 2000 a z príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, výklad týchto prameňov práva neodporuje ich zneniu a účelu. Krajský súd svoje právne závery primerane odôvodnil, nie je možné ich teda považovať za zjavne neodôvodnené a nie sú ani prejavom svojvôle, teda arbitrárnosti, preto sú ústavne akceptovateľné.

Ústavný súd k tejto veci dodáva, že základom argumentácie krajského súdu je v zásade záver, že účastníci zmluvy o úvere z 5. mája 2000 dohodli také znenie zmluvy, ktoré oprávňuje odporcu (prípadne jeho právneho predchodcu) po podpise zmluvy jednostranne zmeniť sadzbu poplatkov, prípadne spoplatniť úkony alebo skutočnosti, ktoré v čase podpísania zmluvy nepodliehali poplatku. Pre záver, či úkon alebo skutočnosť je predmetom poplatku alebo nie, je rozhodujúce znenie sadzobníka poplatkov banky platného v čase úkonu alebo skutočnosti. Podkladom pre uvedené závery bola výlučne zmluva o úvere z 5. mája 2000 a sadzobník poplatkov platný od 1. apríla 2001, ktorých obsah sťažovateľka nespochybnila. Podľa ústavného súdu tieto závery vyplývajú z uvedených pokladov, nie sú arbitrárne a sú ústavne udržateľné. Zároveň sú dostatočným podkladom pre rozhodnutie v merite. S poukazom na § 273 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka krajský súd tiež dospel k záveru, že znenie sadzobníka poplatkov nemuselo byť súčasťou zmluvy o úvere, postačil aj odkaz na tento sadzobník. Vzhľadom na znenie § 273 ods. 1 Obchodného zákonníka („ktoré sú stranám uzavierajúcim zmluvu známe“) tento záver je možné považovať za ústavne akceptovateľný.

Z týchto dôvodov ústavný súd bližšie neskúmal argumentáciu sťažovateľky týkajúcu sa svedeckej výpovede Ing. J. G., ktorá nebola rozhodujúca pre uvedenú nosnú argumentáciu.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoj právny názor, že skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Obchodného zákonníka a ustanovení zmluvy o úvere z 5. mája 2000 krajským súdom ako odvolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu č. k. 2 Cob/349/2010-391 zo 17. mája 2011 a namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 listiny a porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2012